

การศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการที่สามารถพยากรณ์
การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

THE STUDY OF INSTRUCTIONAL LEADERSHIP ELEMENTS THAT CAN PREDICT
THE INTERNAL QUALITY ASSURANCE PROCESS IN BASIC EDUCATION
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ปรกติ ประทุมสุวรรณ¹, เรือเอก อภิธีร์ ทรงบัณฑิตย², อนันต์ มลารัตน์³

Poratee Pratumswan¹, Lieutenant Apitee Songbundit², Anan Malarat³

¹นิสิตการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²อาจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³อาจารย์ ภาควิชาสุขศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 2) เพื่อศึกษาระดับองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และ 4) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการที่สามารถพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 361 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิดสำหรับครู ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .60 ถึง 1.00 และค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .95 ถึง .98 สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากด้วยเช่นกัน โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประเมินคุณภาพภายใน รองลงมาคือด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ

2. การศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากด้วยเช่นกัน โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการหลักสูตร รองลงมาคือด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียน ด้านการกำหนดภารกิจ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านการสื่อสารเป้าหมาย และด้านการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู ตามลำดับ

3. การศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการจัดการหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียน ด้านการกำหนดภารกิจ ด้านการสื่อสารเป้าหมาย ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู ตามลำดับ

4. การศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการที่สามารถพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้วยวิธี Stepwise พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียน ด้านการจัดการหลักสูตร และด้านการกำหนดภารกิจ โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัว สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ร้อยละ 44.10 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแปร

คำสำคัญ: ประกันคุณภาพภายใน, ภาวะผู้นำทางวิชาการ, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

This research aims to study 1) the level of internal quality assurance process in basic education, 2) the level of instructional leadership elements of the education, 3) the relationship between the instructional leadership elements and the process of the internal quality assurance in basic education, and 4) the instructional leadership elements that can predict the internal quality assurance process in basic education under the secondary educational service area Office 1. The research samples are 361 teachers in basic education under the secondary educational service area office 1. A Likert-type rating scale questionnaire is used in collecting data, in which Part 2: The internal quality assurance process in basic education and Part 3: the instructional leadership elements of the administrators of the basic education are of Cronbach alpha of .95 and .97 respectively. The statistical methods used in the data analysis are 1) Percentage, 2) Mean, 3) standard deviation, 4) Simple correlation analysis, and 5) Stepwise multiple regression analysis.

The research findings are as follows.

1. The level of internal quality assurance process in basic education under the secondary educational service area office 1 is at the high level as a whole. Moreover, in considering each individual aspect, it is found that all aspects are also at the high level. The aspects with the highest average score in respect are the internal quality assessment at the first place, the improvement of the education quality as the second, and followed by the monitoring the education quality inspection.

2. The level of instructional leadership elements of the administrators of the basic education under the secondary educational service area office 1 is at the high level as a whole. Moreover, in considering each individual aspect, it is found that all aspects are also at the high level. The aspect with the highest average score is respect are the curriculum management at the first place, followed by the monitoring of the learning progress, the defining the mission, the promoting of learning climate, the communication of the goals, and monitoring of the teaching performance respectively.

3. Each individual aspect of the instructional leadership elements relates positively to the process of the internal quality assurance in basic education with the statistical significance at 0.01 levels. The aspects with the highest level of relationship in respect are the curriculum management at the first place, followed by the monitoring of the learning progress, the defining the mission, the communication of the goals, the promoting of learning climate, and the monitoring of the teaching performances respectively.

4. The study of the instructional leadership elements that can predict the process of the internal quality assurance in basic education by using Stepwise Multiple Regression Analysis method shows that the variable which can predict the process of the internal quality assurance is the monitoring of the learning progress, the curriculum management, and the defining the mission. These three variables altogether can predict the result of the process of the internal quality assurance in the basic education at 44.10 percent and they are statistically significant at 0.01 levels for all variables.

Keyword: Internal Quality Assurance, Instructional Leadership, Basic Education

บทนำ

การบริหารคุณภาพได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากต่อการจัดการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ของคนไทย ดังปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภทต้องมีมาตรฐานการศึกษาและมีระบบประกันคุณภาพการศึกษา และให้มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการ โดยต้องเป็นไปตามระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนด พร้อมกับการออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ขึ้นใหม่เพื่อใช้แทนกฎกระทรวงฉบับเดิม (พ.ศ. 2546) โดยปรับให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน และให้เชื่อมโยงการประกันคุณภาพการศึกษาในทุกระดับการศึกษาและการประกันคุณภาพภายนอก [1] ซึ่งการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา นอกจากจะเป็นการพัฒนาสถานศึกษาโดยตรงแล้ว ผลของการประเมินคุณภาพภายในยังสามารถเป็นหลักฐานยืนยันในคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกในอนาคต ฉะนั้นสถานศึกษาจึงต้องมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยต้องเน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อสะท้อนถึงผลการดำเนินงานใน 4 ด้าน คือ ผลของการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ผลการบริหารจัดการศึกษา ผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และผลจากการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งผลการดำเนินงานทั้ง 4 ด้านดังกล่าวเป็นมาตรฐานที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้ใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกกับสถานศึกษาทั่วประเทศ [2]

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ บุคลากรมีไม่เพียงพอ ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ขาดความชัดเจนและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา [3] ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพงศ์ศักดิ์ ตามสัตย์ [4] ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 3 พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาคือการขาดบุคลากรและบุคลากรมีงานประจำอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น ทั้งบุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการ

ประกันคุณภาพการศึกษา ขาดเครื่องมือในการตรวจสอบทบทวนและการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษา และไม่สามารถเขียนรายงานประเมินตนเองประจำปี ได้ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ และลดอุปสรรคต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง คือ การบริหารจัดการ ซึ่งถือเป็นกระบวนการในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้สามารถเชื่อมโยงทุกส่วนภายในสถานศึกษาให้ประสานกัน ไปอย่างเป็นระบบ และบรรลุตามเป้าหมาย หากสถานศึกษาได้มีการบริหารจัดการที่ดีแล้ว ก็จะส่งผลให้สถานศึกษานั้นมีภาพลักษณ์ที่ดีและได้รับความนิยมนิยมชมชอบจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไปด้วย [5]

สถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการที่ดี ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เป็นไปตามภารกิจและเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถของผู้บริหารมาบูรณาการในการทำงานให้พร้อมกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้ผู้บริหารอาจต้องใช้ยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ในการดำเนินงานที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ โดยยุทธศาสตร์ที่สำคัญประการหนึ่งคือความเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร [6] ดังนั้นภาวะผู้นำทางวิชาการและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในจึงจำเป็นต้องดำเนินการให้เกิดขึ้นควบคู่กันไปในสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและการพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะหน่วยงานสำคัญในการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ ได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการสนับสนุนภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้วยเช่นกัน พิจารณาจากแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ได้วางแผนกลยุทธ์การดำเนินงานในปี พ.ศ. 2554–2557 โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีความเข้มแข็ง ทันสมัย พร้อมขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานระดับสากลบนพื้นฐานความเป็นไทย ควบคู่กับการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะการสร้างภาวะผู้นำทางวิชาการ [7] ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการที่สามารถพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553 ใน 3 ชั้น คือ 1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และ 3) การประเมินคุณภาพภายใน พร้อมทั้งศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการใน 6 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์มาจากนักวิชาการหลายท่าน ได้แก่ การกำหนดภารกิจ การสื่อสารเป้าหมาย การจัดการหลักสูตร การนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ และการตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียน โดยศึกษาว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการทั้งในแต่ละองค์ประกอบและในภาพรวมมีความสัมพันธ์และสามารถพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ได้ในระดับใด ทั้งนี้เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัด ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนเพื่อจัดลำดับความสำคัญเพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาองค์ประกอบในแต่ละด้านของภาวะผู้นำทางวิชาการที่สามารถส่งเสริมและสนับสนุนให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับขององค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

4. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการที่สามารถพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

สมมติฐานในการวิจัย

1. องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

2. องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการอย่างน้อย 1 ด้าน สามารถพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประชากรคือ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 5,345 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 361 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้และการหาคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และตอนที่ 3 แบบสอบถามองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากนั้นหาคุณภาพเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในลักษณะความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .60 ถึง 1.00 แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจให้คะแนนหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำมาหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ .98 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้าน ด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเท่ากับ .95 และด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเท่ากับ .97

การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 361 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้การคำนวณการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นวิเคราะห์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation Analysis) ระหว่างองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ที่สามารถพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน 3 ด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับการดำเนินงานรายด้านและในภาพรวม ผลปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการดำเนินงาน		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.13	.50	มาก
ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4.05	.56	มาก
ด้านการประเมินคุณภาพภายใน	4.22	.58	มาก
รวม	4.13	.49	มาก

จากตาราง 1 พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = .58) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากด้วยเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด คือ ด้านการประเมินคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .51) รองลงมาคือด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = .51) และด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = .56) ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ รายด้านและในภาพรวม ผลปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับภาวะผู้นำ		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
ด้านการกำหนดภารกิจ	4.02	.61	มาก
ด้านการสื่อสารเป้าหมาย	3.96	.57	มาก
ด้านการจัดการหลักสูตร	4.04	.64	มาก
ด้านการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู	3.88	.76	มาก
ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้	3.97	.68	มาก
ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียน	4.03	.63	มาก
รวม	3.99	.58	มาก

จากตาราง 2 พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = .58) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากด้วยเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด คือ ด้านการจัดการหลักสูตร ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .64) รองลงมาคือด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียน ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = .63) ด้านการกำหนดภารกิจ ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .61) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = .68) ด้านการสื่อสารเป้าหมาย ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = .57) และด้านการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = .76) ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ดังตาราง 3

ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ผลปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ตัวแปร	r	P - value
การกำหนดภารกิจ (MIS)	.58**	<.001
การสื่อสารเป้าหมาย (COM)	.58**	<.001
การจัดการหลักสูตร (CUR)	.61**	<.001
การนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู (SUP)	.52**	<.001
การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ (CLI)	.55**	<.001
การตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียน (MON)	.60**	<.001

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ การจัดการหลักสูตร ($r = .61$) รองลงมา คือ การตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียน ($r = .60$) การกำหนดภารกิจ การสื่อสารเป้าหมาย ($r = .58$) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ($r = .55$) และการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู ($r = .52$) ตามลำดับ

4. การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนขององค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการที่สามารถพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ขององค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการที่ร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตัวแปรพยากรณ์	b	β	t	P - value
การกำหนดภารกิจ (MIS)	.180	.227	3.884**	<.001
การจัดการหลักสูตร (CUR)	.191	.254	3.817**	<.001
การตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียน (MON)	.197	.257	4.021**	<.001
		R = .664	F = 93.824**	
		$R^2 = .441$	a = 1.837	

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีจำนวน 3 ตัวแปร คือ การตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียน (MON) ($\beta = .257$) การจัดการหลักสูตร (CUR) ($\beta = .254$) และการกำหนดภารกิจ (MIS) ($\beta = .227$) โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัว สามารถร่วมกันพยากรณ์ผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ร้อยละ 44.10 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัวแปร แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ด้าน สามารถร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้

อภิปรายผลจากการศึกษา

จากการศึกษาสามารถนำมาอภิปรายตามประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประเมินคุณภาพภายใน รองลงมาคือด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามลำดับ ทั้งนี้

อาจสืบเนื่องมาจากการที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกนั้นส่งผลให้สถานศึกษาเกิดความตระหนักในความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ตลอดจนเล็งเห็นถึงประโยชน์และต้องการสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ว่าเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐาน สอดคล้องกับอิทธิรงค์ ปานะถึก [8] ที่ศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาในเขตอำเภอเมืองสระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 1 พบว่าสถานศึกษาในเขตรับผิดชอบ มีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก และดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในระดับปฏิบัติมากทุกด้าน ทั้งการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีประเด็นที่สามารถอภิปรายเพิ่มเติมได้ดังนี้

1.1 การประเมินคุณภาพภายใน พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสถานศึกษาต่าง ๆ ได้เข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษามาแล้วไม่ต่ำกว่า 2 ครั้ง ไม่นับรวมการประเมินจากหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานอื่นๆ ที่ได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทำให้บุคลากรภายในสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการดำเนินงานด้านการรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างดี ทั้งทางด้านการศึกษาเงื่อนไขในการประเมิน การเตรียมความพร้อมแก่บุคลากร การจัดเตรียมเอกสารและหลักฐานร่องรอย สอดคล้องกับอิทธิรงค์ ปานะถึก [8] ที่พบว่า สถานศึกษาได้ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด เนื่องจาก สถานศึกษาต่าง ๆ มีประสบการณ์ในการรับการประเมินจากหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง ทำให้มีความรู้ความเข้าใจหลักการประเมิน มีการวางแผนเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร และหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.2 การพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการเตรียมความพร้อมสำหรับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งในส่วนการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ การประชุมวางแผน ซึ่งแจ้งความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้อง การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา การจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ เพียงพอต่อการนำไปใช้ และมีความทันสมัยเป็นปัจจุบัน โดยสิ่งเหล่านี้จะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการสร้างความตระหนักให้เกิดแก่บุคลากร ซึ่งการดำเนินงานในขั้นตอนนี้เป็นเรื่องที่ทุกสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติ และเพื่อจัดเตรียมข้อมูลสำหรับการวางแผนในการพัฒนาสถานศึกษาและเชื่อมโยงไปสู่การบริหารจัดการสถานศึกษาในด้านอื่นๆ จึงส่งผลให้มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับจันทน์นิภา ดวงวิไล [9] ที่ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษามีความเห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.3 การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับด้านอื่นๆ แล้วพบว่ามีความน้อยที่สุดใน 3 ด้าน ทั้งนี้เนื่องจากการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการควบคุม กำกับ ติดตามการดำเนินงานต่างๆ ของสถานศึกษา ทั้งในระหว่างการดำเนินงานและหลังการดำเนินงาน เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา โดยมีบุคลากรภายในสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้ดำเนินการ มี

การสรุปผลการติดตามตรวจสอบเป็นรูปเล่ม พร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเผยแพร่รายงานดังกล่าวไปสู่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง แต่เนื่องจากขั้นตอนนี้อาจดำเนินการเฉพาะกลุ่มบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาโดยตรงเท่านั้น ส่งผลให้บุคลากรกลุ่มอื่นๆ มีการรับรู้ขั้นตอนของการปฏิบัติงานในส่วนการติดตามตรวจสอบคุณภาพมีไม่เท่ากัน สอดคล้องกับ โชติกา วรณบุรี [10] ที่ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ด้านพัฒนาระบบและกลไกในการควบคุมคุณภาพ พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้วยเหตุผลที่เกิดจากการนี้บุคลากรมีความเห็นว่า การพัฒนาระบบและกลไกในการควบคุมคุณภาพเป็นหน้าที่ที่ทุกคนจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน

2. การศึกษาระดับขององค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากด้วยเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการหลักสูตร รองลงมาคือด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียน ด้านการกำหนดภารกิจ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านการสื่อสารเป้าหมาย และด้านการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากในการศึกษายุคปัจจุบันการแข่งขันทางด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษาเป็นไปอย่างเข้มข้น การสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปกครองว่าสถานศึกษามีการจัดการศึกษาที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับดุสิต เหมือนนุดดี [11] ที่ศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อความสำเร็จของระบบประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดหนองคาย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่เคยเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการเรียนการสอนมาแล้วหลายปีก่อนที่จะเข้าสู่ตำแหน่งโดยการคัดเลือกหรือสอบคัดเลือก จึงเป็นผู้มีความชำนาญด้านการจัดการเรียนการสอน และเมื่อได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้บริหารโรงเรียนแล้ว ยังเข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาด้านการบริหารงานโรงเรียน รวมทั้งงานด้านวิชาการซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา และในการปฏิบัติงานตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนต้องใช้ความสามารถในการบริหารงานวิชาการตลอดเวลา ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาตนเองโดยการศึกษาเอกสาร วิทยุภัณฑ์ด้านการบริหารและการเรียนการสอน และเข้ารับการอบรมสัมมนาเป็นประจำ สม่ำเสมอ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จึงมีความเอาใจใส่และพัฒนาทางด้านการบริหารและด้านวิชาการอย่างจริงจัง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายเพิ่มเติมได้ ดังนี้

2.1 ด้านการจัดการหลักสูตร ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียน และด้านการกำหนดภารกิจ พบว่า ทั้ง 3 ด้าน เป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้ง 3 ด้าน เป็นการดำเนินงานหลักของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการให้เกิดขึ้นจึงจะนำมาซึ่งการขับเคลื่อนสถานศึกษาในส่วนอื่นๆ ต่อไป โดยเริ่มต้นจากการกำหนดภารกิจ ซึ่งถือเป็นจุดตั้งต้นของการบริหารสถานศึกษาทั้งระบบ เนื่องจากในส่วนนี้มีการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา การวางแผนการดำเนินงาน และการกำหนดพันธกิจที่ต้องประสานและต่อเนื่องกันอย่างเป็นระบบ ในขณะที่การจัดการหลักสูตร ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาก็ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษา และนโยบายทางการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด และทั้งนี้หากสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาต้องการทราบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น ก็จำเป็นต้องมีการตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียนเพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของวิไล ออกกิจวัตร [12] ที่ศึกษาพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนส่งผลต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร และ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการประเมินผล การเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดการด้านการเรียนการสอนจัดได้ว่าเป็นภารกิจสำคัญซึ่งผู้บริหารโรงเรียนมีการดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย ผู้บริหารที่มีความรู้ความเข้าใจในทักษะความสามารถและรู้จักใช้วิจารณญาณอย่างรอบคอบในการจัดการด้านการเรียนการสอนมีวิสัยทัศน์แสดงออกซึ่งพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการจนเป็นที่ยอมรับของครูอาจารย์ซึ่งประกอบด้วย การประเมินผล การประสานงานด้านการใช้หลักสูตร และการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

2.2 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านการสื่อสารเป้าหมาย และด้านการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู เป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำเป็น 3 ลำดับสุดท้าย เมื่อพิจารณาทั้ง 3 ด้านในภาพรวมจะพบว่า การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ การสื่อสารเป้าหมาย และการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครูนั้น เป็นการดำเนินงานวิชาการในส่วนเสริมคุณภาพการศึกษา เนื่องจากแต่ละสถานศึกษาให้ความสำคัญในประเด็นดังกล่าวไม่เท่ากัน อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับให้ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา สภาพบริบท ความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา และทัศนคติของครูในสถานศึกษานั้นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเลิศ ชัยเดช [13] ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษานครนายก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ ขั้นที่ 2 การเตรียมการนิเทศ ขั้นที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศ ขั้นที่ 4 การสร้างขวัญกำลังใจ และ ขั้นที่ 5 การประเมินผลการนิเทศ มีการปฏิบัติในระดับปานกลางทุกขั้นตอน

2.3 ด้านการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู เป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดทั้งในส่วนรายด้าน และรายข้อ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการมีทัศนคติทางลบเกี่ยวกับการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู โดยพบว่ามีครูจำนวนมากเข้าใจว่าการนิเทศการศึกษาคือการจับผิด การสร้างความยุ่งยากในการทำงาน และเพิ่มภาระงานให้มากขึ้น รวมถึงการที่ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายหน้าที่ด้านการนิเทศการศึกษาให้รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นผู้ดำเนินการแทน ทำให้บุคลากรภายในสถานศึกษาไม่มีโอกาสได้รับรู้ถึงบทบาทและการดำเนินการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาโดยตรง สอดคล้องกับงานวิจัยของเกรียงศักดิ์ เรืองแสง [14] ที่ได้ศึกษาระดับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี พบว่า ระดับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีทั้ง 5 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ และการประเมินผลการนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. การศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน เป็นไปตามสมมติฐานในข้อ 1 โดยองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสูงสุด คือ การจัดการหลักสูตร รองลงมา คือ การตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียน การกำหนดภารกิจ การสื่อสารเป้าหมาย การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ และการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู ทั้งนี้เนื่องจากองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการทั้ง 6 ด้าน เป็นส่วนช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับผลการวิจัยของน้ำฝน รักษากลาง [15] ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับผลการประเมินคุณภาพภายในรอบที่ 2 ด้านผู้เรียน ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการทั้ง 5 ด้านร่วมกันมีผลต่อการประเมินคุณภาพภายในรอบที่ 2 ด้านผู้เรียน ซึ่งสามารถอธิบายผลการประเมินคุณภาพภายในนอก ได้

ประมาณร้อยละ 87.3 โดยตัวแปรภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการบริหารจัดการมีอิทธิพลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งที่ 2 ด้านผู้เรียนมากที่สุด นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีประเด็นที่นำมาอภิปรายเพิ่มเติมได้ ดังนี้

3.1 ด้านการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสูงสุด จากทั้ง 6 ด้าน เนื่องจากหลักสูตรสถานศึกษา ถือเป็นตัวกลางสำคัญในการขับเคลื่อนเป้าหมายของสถานศึกษาในการพัฒนานักเรียนในด้านต่างๆ โดยผ่านมวลประสบการณ์ต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดให้ ทั้งนี้หลักสูตรสถานศึกษายังเชื่อมโยงไปสู่การดำเนินงานในส่วนต่างๆ ของสถานศึกษา เพื่อให้ทิศทางการดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องต่อเนื่องกันอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับจุดดี เหมือนบุตดี [11] ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณาระดับการจัดการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ภายในองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการแต่ละด้าน พบว่า ด้านการจัดการหลักสูตรมีความสัมพันธ์สูงที่สุดกับด้านการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครูและด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ เนื่องจากการบริหารจัดการหลักสูตรให้ประสบความสำเร็จ เครื่องมือหรือวิธีการที่จะช่วยพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาได้โดยตรงคือ การนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู เนื่องจากการนิเทศเป็นการช่วยเหลือครู ทั้งในด้านการนิเทศการจัดการเรียนการสอน การกระตุ้นการทำงานอย่างเป็นระบบ การปลุกฝังให้ครูพัฒนาการทำงานอย่างยั่งยืน และสร้างมิตรไมตรีและสัมพันธ์ที่ดีกับครู ซึ่งการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครูไม่เพียงแต่ช่วยให้ครูทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น หากแต่ยังสามารถช่วยเพิ่มความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการของหลักสูตรอีกด้วย ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อผู้คุณภาพของผู้เรียนและสถานศึกษา

3.2 ด้านการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู เป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาน้อยที่สุดใน 6 ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากการนิเทศการปฏิบัติงานของครูเป็นการดำเนินการของสถานศึกษาในการติดตามตรวจสอบ การปฏิบัติงานของครูว่ามีประสิทธิภาพประสิทธิผลเพียงใด และช่วยให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะแก่ครู ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างราบรื่น และการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ราบรื่นนี้เอง เป็นที่มาของการส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ เพราะเมื่อครูประสบปัญหาต้องการความช่วยเหลือ ผู้บริหารสถานศึกษานอกจากจะต้องเป็นผู้ให้คำแนะนำ และจัดอุปสรรคต่างๆ แล้ว ต้องอำนวยความสะดวกในแก่ครูในการปฏิบัติงาน เสริมแรงโดยการให้กำลังใจเมื่อพบปัญหาและอุปสรรค สร้างความผูกพันและเชื่อมั่นในสถานศึกษาที่จะเป็นแรงผลักดันให้ครูทุ่มเทกำลังกายและกำลังใจให้กับสถานศึกษาอย่างเต็มกำลังความสามารถ สอดคล้องกับงานวิจัยของมณฑา วิญญูโสภิต [16] พบว่า ครูมีการรับรู้พฤติกรรมภาวะผู้นำด้านวิชาการ ด้านการจัดสิ่งจูงใจให้กับครูในภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารกล่าวยกย่องชมเชยครูที่มีผลงานดีเด่นอย่างเป็นทางการ เช่น ในที่ประชุมครู จุลสารหรือบันทึกภายในของโรงเรียน และผู้บริหารประกาศถึงความรับผิดชอบของตนในการสนับสนุนให้ครูคิดและทำสิ่งใหม่ ๆ ที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน รองลงมาผู้บริหารมีพฤติกรรมกระตุ้นครูที่มีผลงานยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ ให้พยายามพัฒนาตนเอง และในข้อที่ครูมีการรับรู้ที่ผู้บริหารมีการปฏิบัติน้อยโดยมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารจัดพิธีมอบรางวัลให้กับครูผู้มีผลงานดีเด่นโดยให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ผู้บังคับบัญชา คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมเป็นเกียรติในระดับปานกลาง

ในด้านความสัมพันธ์ของการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครูกับการจัดการหลักสูตร โดยที่การจัดการหลักสูตรเปรียบเสมือนตัวบ่งชี้ในการนิเทศการปฏิบัติงานของครู เพราะการจัดการนิเทศให้แก่ครูก็เพื่อให้ครูนำข้อเสนอแนะ และคำแนะนำต่างๆ ไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีระบบ สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรและของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของมณู อาลี [17] ที่ได้ศึกษาความต้องการการนิเทศการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีเขต 1 พบว่า ครูโรงเรียนเอกชนในเขตรับผิดชอบ มีความต้องการการนิเทศการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การนิเทศด้านการวางแผนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ครูโรงเรียนเอกชน มีความต้องการการนิเทศการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากทุกข้อโดยข้อที่มีความต้องการสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การกำหนดจุดประสงค์ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ตามความสามารถความถนัดและความสนใจของผู้เรียน การวางแผนการใช้วิธีสอนรูปแบบและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย การทำแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีองค์ประกอบต่างๆ ครบถ้วนและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดจุดประสงค์ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมในการทำงาน และหลักการจัดลำดับความยากง่ายของเนื้อหาตามความเหมาะสมของผู้เรียน ตามลำดับ

ในด้านความสัมพันธ์ของการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครูกับการตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียนนั้น พบว่า การตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการทำให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาทราบว่า การปฏิบัติงานของครูประสบความสำเร็จตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่ต้องการมากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ แสงพลสิทธิ์ [18] พบว่า ความต้องการการนิเทศการสอนของครูเครือข่าย โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม ด้านการวัดประเมินผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความต้องการการนิเทศการสอนของครูเครือข่ายอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ครูต้องการจัดเก็บข้อมูลการวัดและประเมินผลอย่างมีระบบและตรวจสอบได้ ครูต้องการนำผลจากการวัดประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนไปปรับปรุงเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนในโอกาสต่อไป และครูต้องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

4. การศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการที่สามารถพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่มีความสัมพันธ์และสามารถพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ และกลุ่มที่มีความสัมพันธ์แต่ไม่สามารถพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ จึงนำมาอภิปรายเพิ่มเติมได้ ดังนี้

4.1 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีความสัมพันธ์และสามารถพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เรียงลำดับตามสัมประสิทธิ์การถดถอย ได้แก่ การตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียน การจัดการหลักสูตร และการกำหนดภารกิจ โดยตัวแปรทั้ง 3 ด้าน สามารถร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ร้อยละ 44.10 ทั้งนี้เนื่องจากตัวแปรทั้ง 3 ด้าน เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ทุกสถานศึกษาต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เป็นองค์ประกอบของการบริหารจัดการสถานศึกษาเรื่องต่างๆ ที่การประเมินคุณภาพการศึกษาจะต้องให้ความสนใจและต้องการเห็นหลักฐาน ร่องรอย และความพยายามในการดำเนินการของโรงเรียน สอดคล้องกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาที่กล่าวว่า ในปัจจุบันสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา [2] จะเข้าประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยพิจารณาจากผลผลิต ผลลัพธ์

และผลกระทบของสถานศึกษามากกว่ากระบวนการดำเนินงาน โดยการดำเนินงานดังกล่าวจะต้องอยู่บนฐานของการคำนึงถึงความแตกต่างในแต่ละสถาบัน

4.2 องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีความสัมพันธ์แต่ไม่สามารถพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การสื่อสารเป้าหมาย การติดตามการปฏิบัติงานของครู และการส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งผลที่เกิดขึ้นในลักษณะดังกล่าวนี้อาจเนื่องจาก ตัวแปรทั้ง 3 ด้าน เป็นตัวแปรที่ผู้บริหารสถานศึกษาอาจจะละเลยในการปฏิบัติในส่วนการเสริมคุณภาพทั้ง 3 ด้าน หากแต่ผลในด้านความสัมพันธ์ภายในองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการแสดงให้เห็นว่าทั้ง 3 ตัวแปร ล้วนแล้วแต่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการกำหนดภารกิจ การจัดการหลักสูตร และการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียนในระดับมาก จึงเป็นสิ่งที่น่าสังเกตว่าหากสถานศึกษามีการดำเนินงานหรือส่งเสริมคุณภาพทั้ง 3 ด้าน ให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการสถานศึกษาและเป็นภาระงานหลักที่สถานศึกษาจะดำเนินงาน น่าที่จะช่วยให้การดำเนินงานของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ และผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกอย่างราบรื่น สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [1] ที่กล่าวว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานอกจากจะเป็นการพัฒนาสถานศึกษาโดยตรงแล้วผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพภายในยังใช้หลักฐานยืนยันคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเตรียมพร้อมรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ฉะนั้น สถานศึกษาต้องมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อสะท้อนถึงผลการจัดการศึกษาแต่ละระดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษา พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการสามารถพยากรณ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ จึงควรพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะในด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียน การจัดการหลักสูตร และการกำหนดภารกิจ

1.2 จากการศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยงานต้นสังกัดและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรให้ความความรู้ ความเข้าใจ และจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการในการดำเนินการจัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษา ให้มีความเป็นหมวดหมู่ เพียงพอต่อการนำไปใช้ และมีความทันสมัย เป็นปัจจุบัน

1.3 จากการศึกษาขององค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 1 ที่พบว่า ครูมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการจัดให้ครูใหม่มีพี่เลี้ยงช่วยสอนงาน อยู่ในระดับน้อยกว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านอื่นๆ ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญในการติดตามตรวจสอบการดำเนินการของสถานศึกษาให้มีการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู ตลอดจนจัดทำคู่มือและแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้การนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครูมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและเป็นไปอย่างมีระบบ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เช่น ภาวะผู้นำวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำแบบสร้างสรรค์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *แนวทางพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพทางการศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- [2] สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2554). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554 – 2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา พ.ศ.2554*. กรุงเทพฯ: แม็ทซ์พอยท์.
- [3] นำอ้อย เดชจ้อย. (2551). *การประเมินสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอสามพราน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 2. ปรินญาณินพนธ์ วท.ม. (วิทยาการการประเมิน)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [4] พงศ์ศักดิ์ ตามสัตย์. (2548). *การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา)*. ลำปาง: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- [5] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2549). *การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ.2550*. กรุงเทพฯ: วิชั่น พรินท์ แอนด์ มีเดีย.
- [6] พัฒนา อำท้าว. (2548). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองเรือ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา)*. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [7] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. (2554). *ข้อมูลสารสนเทศ ปีการศึกษา 2554*. กรุงเทพฯ: กลุ่มนโยบายและแผน.
- [8] อิทธิรงค์ ปานะถึก. (2549). *ตัวแปรที่สัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในเขตอำเภอเมืองสระบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสระบุรี เขต 1. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [9] จันทน์ภา ดวงวิไล (2545). *การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา)*. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [10] โชติกา วรรณบุรี. (2547). *การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [11] ดุสิต เหมือนบุตดี. (2549). *อิทธิพลของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อความสำเร็จ ของระบบประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา)*. อุดรธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- [12] วิไล ออกกิจวัตร. (2549). *พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา)*. นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- [13] บุญเลิศ ชัยเดช. (2548). การศึกษาความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [14] เกียรติศักดิ์ เรืองแสง. (2550, มกราคม). การศึกษาระดับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. 1(3): 103-112.
- [15] นำฝน รักษากกลาง. (2553). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ด้านผู้เรียน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- [16] มณฑา วิญญูโสภิต. (2547). การศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครตามการรับรู้ของครูและผู้บริหาร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [17] มนุ อาลี. (2551). ความต้องการการนิเทศการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [18] วราภรณ์ แสงพลสิทธิ์. (2554). ความต้องการการนิเทศการสอนของครูเครือข่ายโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถมโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถมประจำปีการศึกษา 2554. กรุงเทพฯ: โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม.